

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

CRISIS-TOESLAG. — Met 1 Januari 1918 heeft onze uitgever zich door de ongehoord gestegen prijzen en onkosten genoodzaakt gezien een crisis-toeslag van 10 pCt. op de prijzen van al z'n uitgaven te leggen. Tot onze spijt moet deze toeslag, te beginnen met 1 Mei 1918, ook voor ons tijdschrift gelden. We meenden liever hiertoe te moeten overgaan dan te bezuinigen op omvang of inhoud van het tijdschrift. Zoodra de omstandigheden het toelaten vervalt deze toeslag weder.

RED.

BOEKBESPREKING.

Hoewel na eenig aarzelen heb ik op mij genomen hier iets te schrijven over „*Geologie van Nederland*”, door J. van der Lijn en B. Bernink. (Uitg. Smit en Zn., Hengelo.)

Dat ik gearzeld heb dit te doen, is voornamelijk daarom, dat het niet enkel lof zal zijn, wat ik er over te zeggen heb, hoewel ik ten zeerste waardeer hetgeen tot stand is gebracht, en ik weet dat de moeilijkheden vele waren.

Dat er behoefte aan een populair boekje over de geologie van Nederland was, en dat het werk van deze beide bekende natuurvrienden met graagte is ontvangen, blijkt wel daaruit, dat er in een paar maanden, naar ik meen, al twee-derde van de oplaag verkocht is. Ik twijfel er ook niet aan, of vele natuurliefhebbers zullen er antwoord in vinden op menige vraag, die bij hen is opgekomen, wanneer ze op onze heiden keien opraapten of in Zuid-Limburg door de bekende grotten wandelden. Het boekje ziet er degelijk uit en is met menige aardige foto en vele teekeningen versierd.

Een verklarende woordenlijst van eenige geologische vaktermen zal ook niet nalaten goede diensten te bewijzen.

Wat naar mijn meening het boekje wat onevenwichtig gemaakt heeft is de zoo geheel verschillende werkwijze en schrijfrant der beide auteurs. De met v. d. L. geteekende hoofdstukken zijn langer en geven blijk van ernstig werk; de met B. onderteekende zijn veel korter, maar toonen niet altijd met voldoende zorg te zijn voorbereid, de hoofdstukjes over *Onze turf* en *Onze duinen* geven daar wel heel erg blijk van. Waar v. d. L. een paar lange hoofdstukken (volgens mijn meening voor leeken te uitvoerig) wijdt aan Verweering en aan *Izer in den bodem* (het laatste 20 bldz.) is 3 bldz. over onze hoog- en laagveenen en 4 bldz. over onze duinen toch wel wat mager. De voor onze drinkwatervoorziening zoo uiterst gewichtige kwestie van „*Water in den bodem*” wordt zelfs niet genoemd. De vindplaatsen van oudere gronden om Winterswijk worden slechts even aangestipt, hoewel dit toch een der belangrijkste streken is voor onze geologie en aanspraak heeft op een minstens even uitvoerige behandeling als Zuid-Limburg, of de Veluwe! Ook eenige andere onderwerpen mis ik, b.v. onze vennen, de wadden, terpen, enz.

Wanneer bij een herdruk, die wel vrij spoedig noodig zal blijken, wat minder plaats wordt besteed aan gesteenten in het algemeen en zwerfsteen in het bijzonder (deze onderwerpen behelzen een derde van den inhoud van het geheele werkje, de hoofdstukken 15, 16 en 17 b.v. zijn zeer verward en kunnen best geheel weggelaten worden), en de bovengenoemde onderwerpen worden wat minder stiefmoederlijk bedield, dan zal het evenwicht wel ongeveer hersteld zijn. Een ander punt, dat ook volgens de meening der beide schrijvers, niet tot een mogelijken herdruk wachten kan, is het verbeteren van een aanzienlijk aantal fouten, onjuistheden en vergissingen, die in de met B. geteekende hoofdstukken in meerdere, in de andere in veel mindere mate voorkomen. De schrijvers hebben dan ook een lijst met verbeteringen en aanvullingen opgemaakt, die zoo spoedig mogelijk gedrukt zal worden en aan de koopers toegezonden.

Waar de schrijvers zoo duidelijk inzien, dat er nog wel wat aan hun werk ontbreekt, kunnen we met vertrouwen hun verderen arbeid tegemoet zien. Deze zal dan hoofdzakelijk moeten bestaan in het aan de hand der literatuur zeer grondig leeren kennen van de verschillende geologische gebieden. Herhaalde tochten door deze streken zullen daarvoor noodig zijn. Zou dan de zoo verkregen kennis der schrijvers niet omgezet kunnen worden in boeiende beschrijvingen van zelfgemaakte tochten, die den liefhebber prikkelen tot navolging en waarin hij dan een betrouwbaren gids vindt voor eigen studie op z'n vacantiereisjes? Uit zulke beschrijvingen van door en door bestudeerde excursies in alle geologisch merkwaardige streken van ons land, moet m.i. een geologie boek voor liefhebbers bestaan, zal het doeltreffend zijn. „*Uit ons Krijtland*” is daar zoo'n uitstekend voorbeeld van! Met een dergelijk boekje gewapend is men bij eigen veldstudie dan ook zeker, niet moedeloos rond te loopen

door een bepaalde streek, omdat de amateur wel weet, dat er toch zooveel geologische bijzonderheden in zijn nabijheid moeten voorkomen, maar hij niet weet waar hij precies moet kijken en waarop hij moet letten, dus meestal niet veel wijzer wordt. De gebreken, die dezen eersteling aankleven nemen niet weg, dat dit werkje (met de toegevoegde verbeteringenlijst natuurlijk) een ieder kan worden aanbevolen, die iets van onze vaderlandsche geologie wil te weten komen en voor wien een streng wetenschappelijk werk als „Nederlande” van Waterschoot v. d. Gracht en Molengraaff te zwaar is.

A. SCHREUDER.

Vragen: 1. »In Sloot en Plas« staat, betreffende den Alpensalamander, 't verzoek: wie er vangt »moet vooral een briefje schrijven aan De Levende Natuur«, daarom: in Helmond komt de Alpensalamander veel voor, (de beide andere ook).

2. Indertijd is in D. L. N. een onderzoek ingesteld naar vindplaatsen van glimwormen. Bij Maastricht kwamen er op een heuvelige wei zeer veel voor (thans staan daar huizen, sedert niet meer gezien.) Bij Margraten (L.) worden ze ook geregeld gezien.

3. Dr. A. J. M. Garjeanne vroeg laatst naar vindplaatsen van bingelkruid. Bij Maastricht en bij Helmond geregeld gevonden.

4. Een aardig voorbeeld van vergroeiing zag ik dezer dagen bij Hyacinten. Van drie verschillende trossen waren alle bloemen normaal; maar aan den top waren er twee vergroeid. Bij alle drie de vergroeiingen waren: 1 bloemsteeltje met 2 schutblaadjes; 2 stampers; 12 meeldraden, bij twee was er maar 1 bloembuis die 12 of 8 slippig was; de derde had twee bloembuizen en was 10 slippig.

5. 't Vorig jaar vond ik een eigenaardige knopvorming, een — uitgebloeide — veldkers was met den top van den bloemstengel op den grond terecht gekomen en vormde daar aan den top een toevalligen knop met de bekende wortelblaadjes. Is dat regel?

6. Kan ik om een stekelnestje te krijgen bij het mannetje een wijfje zetten dat ± 1 cM. grooter is?

uit mijn studietijd herinner ik me (en in mijn gedrukte aantekeningen staat het nog) waterplanten voeden zich niet door de wortels, enkel door de stengels.

't Aquariumboekje (E. Hs.) zegt dat een plantenaquarium onder het zand een laag turf vereischt, soms zelfs een laag klei, toch zeker om er voedsel uit te halen?

M. J. PENDERS.

Antwoorden: Pinksterbloemen maken op vochtige standplaats vaak adventief-knoppen op de bladeren. Dat het een enkelen keer ook in den bloemtros gebeurt, als die op den grond komt te liggen, behoeft niet te verwonderen.

Het best geeft u een stekeltje eenige wijfjes tegelijk, maar een, al is het grooter, zal ook wel worden aangenomen.

De door u bedoelde waterplanten zijn de losdrijvende, die zich niet met wortels in den bodem hechten. De meeste en beste aquariumplanten doen dit wel.

J. Hs.

Vragen. — Zou u mij in D. L. N. op de volgende vragen even willen antwoorden:

1e. Komt het wel meer voor dat leeuweriken hier tot in December blijven? Ik heb op 19 December 1917 dicht bij het dorp Tjumarum 2 leeuweriken gezien. Ze zaten aan den kant van den dijk in 't gras, waarschijnlijk een paartje. Het was op dien dag vinnig koud en er lag een klein stuifje sneeuw. Het is dunkt mij, nog al zeldzaam, dat leeuweriken hier zoo lang blijven.

2e. Is er in ons land ook nog een andere firma dan Merkelbach te Amsterdam, waar men artikelen ten behoeve van het verzamelen van insecten en planten kan krijgen?

3e. Kunt u of een van de lezers van D. L. N. mij ook een adres opgeven, waar men foto-toestellen en benodigheden voor het fotografeeren kan krijgen?

4e. Kan men bloemen zooals viooltjes ook kunstmatig met een penseel bestuiven? En kan men hiervan door kruising ook verschillende kleuren krijgen?

Jlst.

K. v. D. GOOT.

Van al onze soorten van leeuweriken worden exemplaren des winters in ons land waargenomen, maar 't is niet uitgemaakt of dat dezelfde vogels zijn, die hier broeden. Behalve Merkelbach in Amsterdam zijn ook bekende leveranciers Tamson in Den Haag en Prins te Dordrecht. Voor fotografie-artikelen kan ik u aanbevelen de firma Schaap & Co., Spui, Amsterdam. Viooltjes kunnen door kunstmatige bestuiving goed gekruist worden.

T.